

Speech van Zijne Majesteit Koning Willem-Alexander bij de uitreiking van de Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst, Koninklijk Paleis Amsterdam, vrijdag 31 januari 2025

Dames en Heren,

Wat een plezier om u allen te begroeten in het Koninklijk Paleis Amsterdam! Velen van u waren er drieënhalve maand geleden óók bij. Fijn dat u er weer bent, nu voor de editie 2025 van de Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst.

We hebben de prijsuitreiking verschoven naar het begin van het jaar en dat heeft een belangrijk voordeel.

De tentoonstelling kan nu langer blijven staan omdat er in deze periode meestal wat minder concurrerende evenementen gepland staan in het Paleis. Méér gelegenheid dus voor een breed publiek om de werken te komen zien. Ik hoop dat veel mensen die kans zullen grijpen. En ik doe graag een beroep op u allemaal om potentiële bezoekers enthousiast te maken. De jonge schilders verdienen het!

Van de vijftien schilders die hun werk hier tonen, wonen en werken er zeven in Amsterdam. En toch is *geen* van hen in deze stad geboren.

Ze komen van over de hele wereld. Uit Soedan, Nigeria, Martinique, Mongolië, Italië... maar ook uit Oldenzaal en Lieshout.

Het is duidelijk dat het 750 jaar jonge Amsterdam een trekpleister is voor creatief talent overal vandaan. En dat is iets om te koesteren. Openheid, ontmoeting, uitwisseling: het zijn door de eeuwen heen belangrijke voorwaarden voor innovatie en dynamiek. En voor culturele bloei.

Dit paleis getuigt daarvan op vele manieren. En dat gaan we later dit jaar nog extra zichtbaar maken met een unieke overzichtstentoonstelling gewijd aan Artus Quellinus, de beeldhouwer uit Antwerpen die verantwoordelijk was voor het ontwerp van veel van de prachtige beelden in dit gebouw. Zoals de Atlas met zijn hemelbol daarboven!

Het belooft iets heel bijzonders te worden, mede dankzij de samenwerking met het Rijksmuseum. Vanaf 18 juni hier te bezoeken. Iets om naar uit te kijken!

Maar éérst de jonge kunstenaars van vandaag. Kunstenaars die laten zien hoe levenskrachtig de schilderkunst is anno 2025.

Wat opvalt is de veelzijdigheid aan materialen en technieken die ze gebruiken. Olieverf. Tempera. Acrylverf. Inkt. Gips. Beton. Maar ook: hibiscuswater en meekrapwortel. De hele schilderskist gaat open!

Het materiaal dat een schilder kiest heeft soms een zeer persoonlijke lading. Zoals bij een van de prijswinnaars van vandaag: **Taqwa Ali**.

De hibiscus die zij gebruikt, is afkomstig uit de tuin van haar moeder in Soedan. Liefdevol door haar opgekweekt en verstuurd naar Nederland. Een symbool van de onverbreekelijke band tussen moeder en dochter, maar ook van de liefde van deze jonge schilder voor haar geboorteland. Een prachtig land dat momenteel helaas verscheurd wordt door bittere conflicten.

Taqwa Ali vangt haar heimwee in betoverende kleuren. Ze roept de sfeer op van de rivier de Nijl bij maanlicht. En van de bijzondere geografie van Soedan, met zijn woestijnen, savannes en regenwouden.

Tegelijkertijd is haar werk ook een ode aan de vrijheid. De vrijheid om te bewegen en om jezelf te zijn. Een vrijheid die zo vanzelfsprekend *lijkt*, maar dat allerminst is.

De tweede winnaar van vandaag drong in 2023 al door tot de eindselectie, maar behoorde toen niet tot de winnaars.

Straks staat ze wél op het erepodium: **Lieve Hakkers**.

Ook zij heeft een bijzondere relatie met het materiaal dat zij gebruikt.

Lieve Hakkers houdt ervan om zelf haar verf te maken en eigenhandig haar pigmenten te wrijven. Verf maken is niet alleen een kwestie van de juiste kleur vinden, maar ook van de juiste substantie scheppen.

Ze heeft een speciale voorkeur voor tempera, een oude, ambachtelijke verfsoort.

Rafaël en Botticelli gebruikten hem ook. Het geeft haar werk een tijdloze sfeer.

Terwijl de scenes die ze schildert juist heel eigentijds zijn! Het uitgaansleven in een club. Een etentje van twee geliefden. Een stel dat samen tv kijkt. Zo geeft Lieve Hakkers een heel actuele wending aan een eeuwenoude traditie.

Onze derde winnaar is **Eniwaye Oluwaseyi**. Hij is geboren in Nigeria en

- net als Taqwa Ali - een sprekend bewijs van het enorme reservoir aan talent dat Afrika te bieden heeft.

Eniwaye is opgeleid als landbouwkundig ingenieur. Hij leerde zichzelf tekenen en schilderen met behulp van tutorials op YouTube. Na het bekijken van vele filmpjes durfde hij ook *zelf* een houtskoolkrijtje ter hand te nemen. En kijk eens waar dat in uitmondde!

Let u straks vooral even op het werk *Nestled Dream*. Dat bevat een van de meest geslaagde trompe-l'oeil-effecten in de moderne schilderkunst. Ik verklap alvast: het is een stopcontact en het zit linksonder. Je zou er zó je telefoonoplader inpluggen.

Maar het werk van deze jonge schilder is méér dan alleen virtuoze techniek. Het is ook een krachtige verbeelding van mensen van kleur, die trots en vrij hun eigen ruimte innemen.

Ik wil de jury onder leiding van mevrouw

Westen hartelijk danken voor hun zorgvuldige selectie. U moest binnen enkele maanden opnieuw aan de bak. Heel veel dank voor al het werk! En welkom aan het nieuwe jurylid, Mounira Al Solh.

Ik neem uw gezamenlijke voordracht met groot plezier over. En vraag ze graag op het podium: de winnaars van de Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst 2025!

Taqwa Ali

Lieve Hakkers

Eniwaye Oluwaseyi